

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2011

Hyväksytty syyskokouksessa 20.11.2010

1 Johdanto

Järvi-Suomen kylät ry (Jäsky) toimii Etelä-Savon paikalliskehittäjien yhteistyöelimenä sekä kylätoiminnan kehittäjänä ja edunvalvojana. Yhteistyössä alueen toimintaryhmien ja muiden järjestöjen kanssa Jäsky ajaa maaseudun ja kansalaisvaikuttamisen asioita maakunnan päätöksenteossa. Alueellamme toimii neljä toimintaryhmää sekä 220 kylää tai kyläryhmää, joissa on kylätoimintaa. Jokaisella kylätoiminta-alueella on kyläyhdistys, kylätoimikunta tai muu yhdistys, joka toimii kyläyhdistyksen tavoin eli on avoin kaikille kyläläisille ja toimii koko kylän kehittämiseksi.

Jäskyn vahvuudet ovat perustason järjestötoiminta ja tiedotus. Jäsenmäärä on kasvussa.

Jäskyllä on tällä hetkellä vain yksi osapäiväinen työntekijä, kyläasiamies. Tavoitteena on kokopäiväinen kyläasiamies ja muutaman vuoden kuluessa kaksi kyläasiamiestä.

2 Aktivointihanke

Hankkeelle haetaan rahoitusta Leader toimintaryhmiltä ja sillä aktivoidaan Etelä-Savon kyliä niin, että yhä useammat kylät käynnistävät hankkeita ja pystyvät ottamaan vastuuta oman alueensa kehittämiseksi. Hanke perustuu Jäskyn tekemiin kyselyihin kylille sekä Voimistuvat kylät -kampanjan tavoitteisiin. Hankkeen aluksi tehdään vielä analyysi kylien nykytilanteesta.

- Tehdään kartoitus kylien tilanteesta, kun puolet maakunnan maaseutuohjelman kaudesta 2007-2013 on jo mennyt.
- Kerätään kyliltä kyläkokouksilla ja kyselyillä kehittämisideoita joita kootaan kuntakohtaisiin kyläohjelmiin. Näin pyritään aktivoimaan myös passiivisia kyliä joko toimimaan itse tai kehittämään kylien yhteistyötä/lyömään yhteen kylätoimikuntia ja aktivoidaan myös kirkonkyliä, tavoitteena toimiva kylätoimintarakenne.
- Tiedottaminen hankkeesta käyttäen Jäskyn tiedotuskanavia.

3 Voimistuvat kylät -kampanja

Osallistutaan valtakunnalliseen kampanjaan. Mikkelissä on jo järjestetty aluetilaisuus ja vastaavia tilaisuuksia on vielä tarkoitus järjestää Rajupusu- ja Piällysmies-alueilla.

Kampanjan tavoitteena on kolmannen sektorin ja paikallistoimijoiden aseman selkiyttäminen ja yhteistyön lisääminen kuntien kanssa, kampanjan teemoja ovat muun muassa:

- Kunnan ja sen kylien neuvottelu- ja sopimusprosessin edistäminen
- Kunnan maaseutuohjelman ja kylien suunnitelmien yhteensovittaminen
- Sopimuksellisuus ja sen toteuttaminen mm. palveluiden tuottamisessa.
- Seurakuntien rooli maaseudun kehitystyössä

Kampanjan valtakunnallinen vetovastuu on Suomen kylätoiminta ry:llä ja mukana on myös Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä, Maaseutuverkosto, Suomen Kuntaliitto ja kunnat, Suomen evankelisluterilainen kirkko ja seurakunnat sekä Maaseudun sivistysliitto.

4 Maakunnallisen yhteistyön tiivistäminen

Etelä-Savo on maaseutumaakunta, jossa ei ole suuria kaupunkeja. Maakunnan menestys perustuu paljolti maaseudun menestykseen. Jäskeyä pyydetään jo mukaan maakuntaliiton ja maakunnan maaseutuohjelman työryhmiin.

Jäskey pyrkii kuitenkin edelleen lisäämään maaseututoimijoiden vaikutusvaltaa. Tämä tapahtuu ainakin kahdella linjalla: tiivistetään maaseutujärjestöjen yhteistyötä niin, että maaseutuääni kuuluu vahvana. Lisäksi tehdään aloitteita ja esityksiä: seurataan tarkkaan maakunnan kehitystä ja ollaan muita kehittäjiä askeleen edellä.

5 Vuoden teemat

Kylätoimintaa ei voi keskittää vain yhden teeman ympärille, vaan erilaisia maaseutuasumisen, työllisyyden ja yhteistyön toimenpiteitä tarvitaan jatkossakin.

5.1 Kylätoimijoiden aktivointi ja järjestöosaamisen kehittäminen

Muun muassa hankkeen avulla.

5.2 Lähidemokratiaa kyläsuunnittelulla

Kyläsuunnittelu tuo pitkäjännitteisyyttä kylien kehittämistoimintaan ja kyläsuunnitelma toimii hanke-toiminnan tukena, sillä voidaan vaikuttaa kunnan suunnitteluun ja se on hyvä infopaketti uusille asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille. Kyläsuunnitelmia pitää myös ottaa huomioon kuntasuunnittelussa.

Kylästä pitää tehdä pienin päätöksentekoyksikkö, joka voi järjestää kansanäänestyksiä ja laatia omia suunnitelmia. Paras -hanke on unohtanut sekä lähidemokratian että lähipalvelujen turvaamisen.

5.3 Kylien kokoontumistilat

Kylien yhteisöllisyys ja maakunnan sosiaalinen pääoma ovat riippuvaisia siitä, että joka kylässä on asianmukaiset kokoontumistilat kylätoimijoille, nuorille, kansalaisopiston piireille jne.. Kokoontumistiloista kerätään tiedot, tiedotetaan erilaisista malleista ja edistetään hyviä ratkaisuja kylille. Kylä- ja seurantalosten markkinointia edistetään alueellisella yhteistyöllä.

5.4 Kyläkouluja ja muita lähipalveluja tarvitaan

Lähipalvelujen ja erityisesti kyläkoulujen säilyminen maakunnassa edistetään tiedottamalla ja etsimällä ennakkoluulottomasti uusia ratkaisuja. Lähipalvelujen heikkeneminen voi uhata koko maakunnan tulevaisuuden.

Seurataan postipalvelujen toimivuutta ja puututaan palvelujen heikentymiseen. Postinjakelu pitää jatkossakin ulottua kotiin ja yrityksiin perille asti.

5.5 Kyläyrittäjyydellä toimeentuloa

Paikallista yrittäjyyttä edistetään. Palveluala on nopeimmin kasvava työllisyyden ala, siinä pitäisi pyrkiä paikallisiin ratkaisuihin esimerkiksi sopimus. Myös laadukasta kylämatkailua voidaan edistää yhteistyöllä. Maa- ja metsätalous ovat osalle kyläläisistä tärkeitä toimeentulon kannalta ja lisäksi nämä ovat tärkeitä kylämaiseman sekä ruokaturvallisuuden kannalta. Myös uusiutuvan energian tuotannossa on maaseudulla suuria mahdollisuuksia.

5.6 Tulomuutto ja yhteistyö vapaa-ajan asukkaiden kanssa

Väljä, luonnonläheinen asuminen on maakuntamme valtti. Edistetään mm. kylien rakennuspaikka-suunnittelua, uusien asuntojen rahoitusmahdollisuuksia, maallemuuttoa jne. Lisätään mökkiläisten mahdollisuuksia vaikuttaa kuntien asioihin kyläyhdistysten kautta.

5.7 Kansainvälisellä yhteistyöllä uusia tuulia kyliin

Varsinkin nuoret ovat kiinnostuneita avautuvista ja yhteistyöhakuisista kylistä.

5.8 Laajakaista-, vesihuolto- ja tieasiat ovat tärkeitä

Osallistutaan edelleen Laajakaista kaikille -hankkeen valmisteluun ja toteuttamiseen ja tarvittaessa käynnistetään laajakaista- ja jätevesiasioista omat tiedotushankkeet.

Maaseudun yleinen tiestö vaatii kipeästi kunnostusta. Myös yksityisteiden kunnostaminen kannattaisi vauhdittaa ja rahoitus turvata jatkossakin.

5.9 Liikuntaa, kulttuuria ja ympäristöä nostetaan esille

Jäskey oli mukana käynnistämässä Etelä-Savon liikunnan hankkeita toimintaryhmien alueille ja toimii näiden hankkeiden kanssa yhteistyössä. Kulttuurihankkeita ja kylämaisemahankkeita autetaan alkuun ja edistetään kylillä. Mm. uusi jätevesiasetus vaatii tiedottamista, jotta sen tavoitteet voidaan toteuttaa hyvin mutta kustannuksia säästään.

5.10 Nuoret

Nuorissa on kylienkin tulevaisuus. Kehitetään uusia keinoja kuulla nuorten toiveita ja ottaa nuoria mukaan kyläsuunnitteluun ja muuhun toimintaan. Kansainvälistyminen, monikulttuurisuus, yhteisöllisyys ja avoimet kokoontumistilat ovat tärkeitä nuorille ja tähän liittyvillä hankkeilla kylät voivat tehdä itsensä kiinnostaviksi nuorille.

Pidetään yhteyttä kylien nuoriin, jotka ovat muualla opiskelemassa tai töissä. Perustetaan maakuntaan opinnäytetyöpankki ja edistetään harjoittelu- ja kesätyöpaikkojen tarjontaa jotta nuorten kiinnostus omaan maakuntaan säilyy.

5.11 Maaseutuvaikutusten arviointi

Edistetään maaseutuvaikutusten arviointijärjestelmän käyttöönottoa Etelä-Savossa. Arviointi koskisi kaikkia suuria hankkeita ja suunnitelmia, niiden vaikutuksia erityisesti maaseudun kannalta pyrittäisiin arvioimaan. Arviointi tehtäisiin asiantuntijavoimin, asukkaita ja yhteisöjä kuunnellen.

6 Vuoden kylä

Valitaan maakunnan vuoden kylä. Huomioidaan muutenkin kylien asioita edistäneitä henkilöitä ja yhteisöjä. Vuoden kylän valinnassa painotetaan vuonna 2011 kyläsuunnittelua ja tiedotusta.

7 Kyläpäivä ja muut tilaisuudet

Järjestetään maakunnallinen kyläpäivä syksyllä, seminaarit kevät- ja syyskokousten yhteydessä. Järjestetään yhdessä valtakunnallisten maaseutuasumisen ja yrittäjyyden teemaryhmien kanssa seminaari teemalla ”moderni maaseutu yrittämisen ja asumisen ympäristönä” helmikuussa.

Järjestetään kylien kuntakohtaisia yhteistyöseminaareja yhdessä kuntien ja seurakuntien kanssa. Ensimmäinen on jo suunnitteilla Kangasniemelle.

8 Yhteistyö

Suuri osa maakunnan maaseutujärjestöistä kuuluu Jäskyyn: ProAgria Etelä-Savo, MTK Etelä-Savo, Etelä-Savon yrittäjät, Etelä-Savon liikunta, Piällysmies, Päijänne-LEADER, Rajupusu LEADER ja Veejjakaja.

Maakunnan maaseutujärjestöjen yhteistyöfoorumiin kuuluu lisäksi mm. 4H-piiri ja Mikkelin Settlementti. Yhteistyöfoorumia kehitetään niin, että yhteistyö ja vaikuttaminen maakunnan suunnitteluun on mahdollisimman tehokasta. Jäsky toimii yhä enemmän toimintaryhmien ja muiden maaseutujärjestöjen linkkinä maakunnan päättäjien suuntaan.

Toimintaan otetaan mukaan kaupunginosayhdistyksiä, jotka pyrkivät kehittämään aluettaan, turvaamaan palveluja ja vahvistamaan lähidemokratiaa.

Jäsky tekee yhteistyötä muiden hankkeiden kanssa. Jäskyn kaikkia kyliä kattava osoiterekisteri on tietysin edellytyksin myös sen yhteistyöhankkeiden käytössä. Kyläyhdistysten rekisteröimisellä varmistetaan, että ne voivat osallistua hankkeisiin ja kantaa vastuuta kylien kehittämisestä.

Jäsky on Suomen kylätoiminta ry:n (SYTYn) jäsen ja pitää aktiivisesti yllä yhteyksiä maakunnan vaikuttajiin ja yhteistyökumppaneihin. Otetaan kantaa maakunnan liiton ja muiden tahojen suunnitelmiin ja päätöksentekoon.

Yhteistyötä kuntien, maakuntaliiton, Ely-keskuksen, Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin, Mikkelin ammattikorkeakoulun sekä muiden hankkeiden, työryhmien ja yhteistyötahojen kanssa tiivistetään. Kehitetään yhteistyötä Metsänomistajien liitto Järvi-Savo ry:n kanssa.

9 Tiedottaminen

Lähetetään kyläkirje alueen kaikkiin kyliin, henkilöjäsenille ja yhteistyökumppaneille noin 4 kertaa vuoden aikana. Postitusyhteistyötä Osuuskauppa Suur-Savon kanssa jatketaan. Lisäksi tehdään yhteistyötä eri tiedottajien kanssa. Maaseutu Plus -lehti tilataan kaikille maksaneille jäsenille, sen levikkiä edistetään ja toimitetaan siihen juttuja.

Ylläpidetään ja kehitetään Jäskyn Internet-sivusto www.jasky.net ja tarjotaan myös kylille ilmaista kotisivutilaa. Avustetaan kyliä kotisivujen teossa ja rohkaistaan niitä päivittämään sivunsa. Vuonna 2011 tai 2012 siirretään Internet-sivut helppokäyttöiseen julkaisujärjestelmään jolloin kylien sivuja voidaan päivittää suoraan kylistä.

Sähköpostilla leviävää uutiskirjettä lähetetään edelleen. Toimivia osoitteita on jo noin 600 ja osoitteisto täydennetään jatkuvasti.

Lehdistötiedotuksessa pääsisältönä on kylät ja hankkeet.

10 Varainhankinta ja taloudenhoito

Jäsky pääsi muiden kylien yhteenliittymien kanssa valtionavun piiriin vuonna 2003. Tuki on kasvanut hitaasti mutta varmasti. Jäsenhankintaa tehostetaan ja muuta varainhankintaa ideoidaan.

Yhteistyösuhteita yrityksiin ja muihin maaseututoimijoihin kehitetään edelleen. Osuuskauppa Suur-Savo avustaa Jäskyä postittamalla kyläkirjeemme osuuskaupan kuorissa. Postitusapu on Jäskylle ensiarvoisen tärkeä.